

Velkommen

Jeg er glad for at se jer. Det er dejligt, at så mange mennesker har valgt at fejre dagen sammen. Den 1. maj er den dag, hvor vi siden 1890 sammen fejrer resultaterne af vores sammenhold og solidaritet - og meget apropos også nutidens og ikke mindst fremtidens **kamp** for nye resultater.

Jeg siger med vilje **kamp**, for der er efterhånden tale om særdeles store interesse modsætninger i det danske samfund - mellem dem, der skummer fløden og dem, der knap nok har råd til skummetmælk.

Det er en god gammel 1. maj tradition at kritisere den siddende regering og andre politikere, og den tradition vil jeg ikke bryde her i dag.

Lad mig starte med de netop overståede overenskomstforhandlinger, der endte med at blive et forhandlings-maraton - og som samtidig viste, at solidaritet - at stå skulder ved skulder - stadig er den bedste måde at få indflydelse på.

Det holdt særdeles hårdt, men vi endte med en løsning for alle. Og grunden til, at vi fik en aftale, er det historiske sammenhold vi så på lønmodtagerside. Det var FOA, der tog initiativ til den såkaldte musketer-ed allerede tilbage i oktober måned sidste år. Og det var i kraft af den, at hele fagbevægelsen nåede så flot et resultat.

Det helt afgørende i de forhandlinger er naturligvis lønnen. Her kom vi hjem med reallønsforbedringer for alle - og vi fik dem i alle tre overenskomstår.

Strejke kan være nødvendig, men jeg er glad for, at det lykkedes at blive enige. Vi skal da helst undgå at smadre hverdagen for danskerne. Jeg vil gentage - det kan være nødvendigt, men hvor er det godt, at vi ikke behøver at gøre småbørnsfamilierne og andre danskere endnu mere stressede.

Det har været de hårdeste forhandlinger i årtier. Vores forhandlere har knoklet, og det skal de have tak for og anerkendelse for. Jeg vil også gerne anerkende danskerne for en enestående opbakning. Truslen var, at hele den offentlige sektor ville ligge død, men danskerne lod sig ikke true. De forstod fagbevægelsens retfærdige krav og så igennem alt muligt spin og alternative fakta, som det jo er kommet til at hedde.

Jeg vil også sige tak til vores meget engagerede medlemmer - og medlemmer af de andre forbund. Tak fordi I ikke bare tænker på jer selv. Tak fordi I tænker på hinanden.

Jeg vil også rose de tillidsfolk, der har vist deres solidaritet med hinanden. Vi valgte rigtigt, da vi valgte FOA slogan: *Sammen gør vi forskellen*. Sammenhold gør stærk. Det er en sandhed til alle tider. Dette forhandlingsforløb var endt galt, hvis vi ikke havde stået sammen - alle sammen. Tak for hjælpen til alle Jer.

Det er selvfølgelig dem foran Forligsen, hvor vi også var ovre en dag, der har været mest synlige i medierne, men mange over hele landet har været med til at synliggøre et historisk fællesskab og et historisk sammenhold. Det har været enestående. Både at se på – og være en del af. Jo, sammenhold gør stærk. Sammen kan vi gøre forskellen.

Fra begyndelsen af forhandlingerne har vi gjort det klart, at de offentligt ansatte står sammen, og at vi ønsker en løsning for alle. Det gør vi stadig, og det har båret frugt.

Musketereden: Fra starten gav vi lønmodtagere hinanden hånden på, at vi ville nå fire enkle, men svære mål, vi krævede:

- En lønudvikling på lige fod med de privatansatte.
- At der er tillid til vores aftaler, også når det gælder den betalte spise-pause.
- At der er vilje til at indgå en aftale om arbejdstid med alle, også lærerne.
- At vi passer på vores seniorer, så de kan holde til at blive i jobbet.

Vi er lykkedes med at presse arbejdsgiverne til det hele:

- Lønrammen er oppe på 8,1 pct. med reallønsfremgang alle tre år. Og til alle.
- Alle har i aftalerne fået bekræftet, at spisepausen medregnes i arbejdstiden.
- Lærerne har fundet en løsning på deres situation. Det mener de selv.
- Seniorordningerne opretholdes.

Alle fire temaer er fuldt og helt i mål. Og oveni det har vi sikret lavt- og ligelønspuljer og afskaffet det forhadte privatlønsværn, der lige så sikkert som amen i kirken ville udhule offentligt ansattes løn over tid.

Nogen har skældt FOA og andre LO-forbund ud for at lave den aftale med regionerne, der brød dødvandet. Men kik på aftalerne, og kik på indholdet. Jeg siger det bare: Prøv at kikke efter.

Rygterne om den danske models død er overdrevne

Hvorfor blev det så svært? Der er selvfølgelig altid teatertorden og drama i forbindelse med overenskomstforhandlinger. Det hører med, men det har været uhørt svært.

I den forbindelse er det blevet sagt, at den danske model har spillet fallit. Det er jeg uenig i. Jeg synes netop, at den har vist sit værd.

Den danske model er kendetegnet ved, at arbejdsmarkedets parter, arbejdsgiver og fagforeninger forhandler direkte med hinanden og laver frivillige overenskomstaftaler om alle forhold, der berører arbejdsmarkedet. Formålet med modellen er at skabe ordnede forhold og nogenlunde ro på arbejdsmarkedet - og det lykkes jo. Nu igen. Vi har et ordnet, velfungerende og nogenlunde roligt arbejdsmarked. Det er det, der er succeskriteriet for den danske model.

At forhandlingsforløbet har været langstrakt taler ikke imod den danske model. Tværtimod. Det er selvfølgelig fint, hvis forhandlinger glider let, men det er selve ideen med modellen, at parterne har et rum til at føre magtkamp inden for ordnede forhold - nogle gange tager det sin tid og bølgerne går højt. Men det sætter ikke spørgsmålstegn ved den danske model.

Tilliden er brudt

Det danske samfund er baseret på tillid. På at vi stoler på hinanden - også på mennesker, vi ikke kender. Vi tror på, at mennesker, vi ikke kender, er ærlige og handler anstændigt og ansvarligt, og at offentlige institutioner handler fagligt velfunderet og retfærdigt - uden snyd og korrupsion. Det er ret unikt, når man ser sig om i verden.

Tillid er selve årsagen til vores succes - at vi er et af verdens rigeste og mest velfungerende lande, trods vores ringe størrelse. Det er ikke noget, jeg tror eller mener. Det er et faktum - et faktum velunderbygget af forskning.

Tillid er grundlaget vores velfærdssamfund, og velfærdssamfundet skal vi for alt i verden passe på.

Vi skal sammen bevare velfærdssamfundets to bærende søjler - på den ene side en veludbygget offentlig sektor, der regulerer markedet, omfordeler økonomiske ressourcer og står for velfærdstilbuddene, og på den anden side arbejdsmarkedet, hvor parterne, der med indgåelsen af overenskomster, aftaler osv. sørger for et ordnet og velfungerende arbejdsmarked.

Velfærdssamfundet vakler, hvis tilliden nedbrydes, og den nedbrydes i disse år. Den smuldrer ikke. Tilliden falder fra hinanden i store stykker.

Tilliden mellem borger og samfund

Velfærd er en gave vi giver hinanden, som det er blevet formuleret. Man kan også sige, at velfærd er en kontrakt mellem borgere og samfund. Selv om velfærden er lovfæstet, er der derfor også tale om tillid - borgernes tillid til, at love udformes og administreres til borgernes fordel. Tilliden nedbrydes, hvis borgerne i stigende grad føler, at de ikke får, hvad de er blevet stillet i udsigt, hvis de føler sig uretfærdigt behandlet, eller hvis uligheden og fattigdommen i samfundet stiger. Og alle tre ting sker i disse år.

Det er **mødet** mellem borgerne og de ansatte, der er et vigtigt omdrejningspunkt i velfærdssamfundet - uanset om borgeren er et børnehavebarn, en skoleelev, en syg, handicappet eller ældre.

Det er i mødet mellem borgere og medarbejdere, velfærden skabes. Medarbejderne har brug for tid og handlerum til at sikre høj kvalitet i mødet med borgerne. Er mødet ofte eller måske endda som hovedregel forhastet, uprofessionelt og dårligt, skader det både medarbejdere og borgere - og hele velfærdssamfundet.

Borgerne får ikke mere, hvad de har brug for. Følelsen af uretfærdighed breder sig, og flere og flere har ikke mulighed for at leve et værdigt liv.

Der er brug for solidaritet i hverdagen, fordi det danske samfund er ved at knække over - blive delt i dem, der har mere end rigeligt og dem, der har lidt og oftere og oftere alt for lidt til at leve et almindeligt liv. I det seneste tiår er Danmark det land, der har haft den næststørste stigning i uligheden. Kun Island har haft en større vækst i uligheden.

De svageste borgere, vi tidligere ønskede at hjælpe, er nu blevet til dem, som anses for at være årsag til problemerne. Der skal såmænd nok være en enkelt nasser hist og pist, men jeg nægter at tro, at flertallet vælger at leve fra hånden til munden af egen fri vilje.

Det kniber mere og mere med at give borgerne den velfærd, de er blevet stillet i udsigt. Kvaliteten af velfærden er dalende. Kontrakten mellem borgere og samfund er brudt - tilliden er under nedbrydning.

Tilliden mellem medarbejdere og samfund

Tilliden nedbrydes, hvis medarbejderne i den offentlige sektor føler sig overset, respektløst behandlet og måske ligefrem hånet. Og sådan er det i disse år.

Det var det, vi gjorde opmærksom på under overenskomstforhandlingerne. Vi råbte: Forstå det nu arbejdsgivere og politikere! Vi vil have respekt for og anerkendendes for vores arbejde. Vi vil have en anstændig løn, som står mål med den nytte vi gør i samfundet - med den værdi vi skaber. For offentligt ansatte skaber værdi.

Sandheden er, at den offentlige sektor er selve forudsætningen for det danske velfærdssamfund, uden en stærk offentlig sektor, som giver uddannelse til vores børn og unge, behandler os når vi er syge, sikrer lov og orden og giver os pleje og omsorg når vi er ældre, kan den private sektor slet ikke eksistere.

Alligevel skal vi offentligt ansatte høre, at vi er en byrde. Det er vi ved at være godt og grundigt trætte af. Det er vi vrede over. Og det er derfor vi har stået sammen under overenskomstforhandlinger. Nok er nok.

Lad mig fortælle en pinlig historie for at vise, hvor galt det står til. På godt og vel halvdelen af de hospitalsafdelinger, hvor der var varslet lockout, ønsker ledelsen og tillidsrepræsentanter, at Danske Regioner trækker lockout-varslet tilbage. Det skyldes, at der ikke er medarbejdere nok til at bemane de nødberedskaber, der skulle have taget sig af patienterne under en konflikt. Til dagligt får man det til at hænge sammen med merarbejde og flittig brug af vikarbureauer. Den går ikke under en konflikt, men historien viser, at der ikke bare er skåret ind til benet - der er også skåret i benet. Og sådan er det alle steder i den offentlige sektor.

Der var engang en bonde, der ærgrede sig fælt over, at hans bedste hest lige var død. Nu havde han lige vænnet den af med at spise.

Det er det, der er ved at ske med den danske velfærd. Den er under afvikling, hvor den burde være i udvikling.

Vi har gennem mange år set nedskæring på nedskæring - hesten har fået mindre og mindre foder.

Stormen på Børsen

Da Sophie Løhde tiltrådte som innovationsminister blev hun ved med at sige, at den offentlige sektor skal køre længere på literen. Det tvivler jeg ærligt talt på, at den kan, men endnu vigtigere er det, at det skal være en tur, der er værd at tage.

I år er det 100 år siden, at et par tusind arbejdere stormede Børsen - helt præcis den 11. februar 1918. Dengang var der tæsk til spekulanterne. Sådan gør vi ikke i dag, men situationen dengang og nu har lighedspunkter. Den brede befolkning holdes for nar, og dem, der handler med penge, tjener store penge. Dengang var misforholdet til at tage at føle på. I dag kunne man tro, at tingene var anderledes, men det er de åbenbart ikke.

Vi bruger ikke køller mere. Men vi står sammen og passer på hinanden. Derfor pas godt på hinanden og nyd dagen sammen.

God 1. maj